TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. balandžio 16 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Elektroninių ryšių tinklai ir paslaugos — Direktyva 2002/21/EB — 7 ir 20 straipsniai — Ginčų tarp įmonių, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas, sprendimas — Pareiga taikyti 7 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą — Priemonė, galinti daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai — Direktyva 2002/19/EB — 5 straipsnis — Nacionalinių reguliavimo institucijų galios ir pareigos, susijusios su prieiga ir sujungimu — Direktyva 2002/22/EB — 28 straipsnis — Negeografiniai numeriai“

Byloje C-3/14

dėl *Sąd Najwyższy* (Lenkija) 2013 m. lapkričio 6 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. sausio 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej,

Telefonia Dialog sp. z o.o.

prieš

T-Mobile Polska SA, buvusi *Polska Telefonia Cyfrowa SA*

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (pranešėjas) ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. sausio 7 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej*, atstovaujamo *radcowie prawni* M. Kołtoński ir M. Chmielewska,

— *Telefonia Dialog sp. z o.o.*, atstovaujamos *radca prawny* R. Duczek,

— *T-Mobile Polska SA*, atstovaujamos *radca prawny* Ł. Dąbrowski,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna ir D. Lutostańska,

* Proceso kalba: lenkų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos J. Hottiaux, L. Nicolae ir G. Braun,

susipažinęs su 2015 m. sausio 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349, toliau – Pagrindų direktyva) 6 straipsnio, 7 straipsnio 3 dalies ir 20 straipsnio bei 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva) (OL L 108, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 367, toliau – Universaliųjų paslaugų direktyva), 28 straipsnio išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej* (Elektroninių ryšių tarnybos pirmininkas, toliau – UKE pirmininkas) ir *Telefonia Dialog sp. z o.o.* (toliau – *Telefonia Dialog*) ginčą su *T-Mobile Polska SA*, anksčiau *Polska Telefonia Cyfrowa SA* (toliau – *T-Mobile Polska*), dėl UKE pirmininko sprendimo, priimto sprendžiant šių įmonių ginčą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Pagal Pagrindų direktyvos 15, 32 ir 38 konstatuojamąsias dalis:

„(15) Svarbu, kad nacionalinės reguliavimo institucijos konsultuotųsi su visomis suinteresuotomis šalimis dėl planuojamų sprendimų ir atsižvelgtų į jų nuomonę prieš priimdamos galutinį sprendimą. Siekdamos užtikrinti, kad nacionaliniu mastu priimti sprendimai nedarytų neigiamo poveikio bendrajai rinkai ar kitiems sutarties tikslams, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų taip pat pranešti kai kuriuos sprendimų projektus [Europos] Komisijai ir kitoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms, kad jos turėtų galimybę pateikti pastabas. Tikslinga, kad nacionalinės reguliavimo institucijos konsultuotųsi su suinteresuotomis šalimis dėl visų planuojamų priemonių, darančių poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai. Atvejai, kai taikomos 6 ir 7 straipsniuose nurodytos procedūros, yra apibrėžti šioje direktyvoje ir specifinėse [specialiose] direktyvose. <…>

<…>

(32) <…> Spręsdamos ginčą, kilusį tarp įmonių, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas kurioje nors valstybėje narėje, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų siekti užtikrinti, kad būtų laikomasi įsipareigojimų, kylančių pagal šią direktyvą ir pagal specifines [specialias] direktyvas.

<…>

(38) Priemonės, galinčios daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, – tai priemonės, kurios turi tokios tiesioginės ar netiesioginės, faktinės ar potencialios įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai [ir gali] sukurti kliūtį bendrajai rinkai. Čia įeina priemonės, darančios didelį poveikį operatoriams ar paslaugų gavėjams kitose valstybėse narėse, įskaitant, *inter alia*, priemones,

turinčias įtakos paslaugų gavėjų kainoms kitose valstybėse narėse; priemonės, turinčios įtakos kitoje valstybėje narėje įsisteigusios įmonės galimybei teikti elektroninių ryšių paslaugą, ypač priemonės, turinčios įtakos galimybei siūlyti paslaugas transnacionaliniu mastu; ir priemonės, kurios daro poveikį rinkos struktūrai ar jos prieigai ir sukelia padarinius įmonėse, esančiose kitose valstybėse narėse.“

4 Pagal Pagrindų direktyvos 2 straipsnį:

„Šioje direktyvoje:

<…>

l) „specifinės [specialios] direktyvos“ – [2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos] Direktyva 2002/20/EB [dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų Direktyva) (OL L 108, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 337], [2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos] Direktyva 2002/19/EB [dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL L 108, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 323)], [Universaliųjų paslaugų direktyva] ir [1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos] Direktyva 97/66/EB [dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (OL L 24, 1998, p. 1)].

<…>“

5 Pagrindų direktyvos 6 straipsnyje „Konsultacijų ir skaidrumo mechanizmas“ numatyta sukurti nacionalines konsultacijų tarp nacionalinių reguliavimo institucijų (toliau – NRI) ir suinteresuotųjų šalių procedūras, kai NRI pagal šią direktyvą ar specialias direktyvas ketina taikyti priemones, darančias didelį poveikį atitinkamai rinkai.

6 Pagrindų direktyvos 7 straipsnyje „Elektroninių ryšių vidaus rinkos stiprinimas“ numatyta:

„1. Atlikdamos savo užduotis pagal šią direktyvą ir specifines [specialias] direktyvas, [NRI] kuo labiau atsižvelgia į 8 straipsnyje nustatytus tikslus, įskaitant ir tai, kiek jie susiję su vidaus rinkos veikimu.

<…>

3. Be 6 straipsnyje nurodytų konsultacijų, kai [NRI] ketina imtis priemonės:

a) kuriai taikomas šios direktyvos 15 ar 16 straipsnis, [Prieigos direktyvos] 5 ar 8 straipsnis ar [Universaliųjų paslaugų direktyvos] 16 straipsnis, ir

b) kuri daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai,

ji tuo pat metu priemonės projektą padaro prieinamą [pateikia] Komisijai ir [NRI] kitose valstybėse narėse kartu pagal 5 straipsnio 3 dalį nurodydama, kuo priemonė yra paremta, ir apie ją praneša Komisijai bei kitoms [NRI]. <…>“

7 Šios direktyvos 8 straipsnyje yra apibrėžti bendrieji tikslai ir teisiniai principai, kurių laikymąsi turi užtikrinti NRI. Šio straipsnio 3 dalies tekstas yra toks:

„[NRI] prisideda prie vidaus rinkos plėtros, *inter alia*:

<...>

d) skaidriai bendradarbiaudamos tarpusavyje ir su Komisija, kad būtų sukurta nuosekli reguliavimo politika ir nuosekliai taikoma ši direktyva ir specifinės [specialios] direktyvos.“

8 Pagrindų direktyvos 20 straipsnyje „Įmonių ginčų sprendimas“ numatyta:

1. Tais atvejais, kai dėl įpareigojimų pagal šią direktyvą ar specifines [specialias] direktyvas tarp įmonių, teikiančių valstybėje narėje elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas, kyla ginčas, atitinkama [NRI] bet kurios ginčo šalies prašymu ir nepažeisdama 2 dalies nuostatų priima sprendimą, [siekdama] išspręsti ginčą per kuo trumpesnį laiką, bet kuriuo atveju per keturis mėnesius, išskyrus ypatingas aplinkybes. <...>

3. Spręsdama ginčą [NRI] priima sprendimus, kuriais siekiama 8 straipsnyje išdėstytų tikslų. Visi įpareigojimai, kuriuos [NRI] nustato įmonei spręsdama ginčą, turi atitikti šios direktyvos ar specifinių [specialių] direktyvų nuostatas.

<…>“

9 Prieigos direktyvos 5 straipsnyje „Nacionalinių reguliavimo institucijų galios ir pareigos, susijusios su prieiga ir sujungimu“ nustatyta:

„1. [NRI], siekdamos [Pagrindų direktyvos] 8 straipsnyje išdėstytų tikslų, skatina ir atitinkamais atvejais užtikrina pagal šios direktyvos nuostatas pakankamą prieigą ir sujungimą bei paslaugų sąveiką, vykdydamos savo pareigas taip, kad būtų skatinamas veiklos efektyvumas, tvari konkurencija, veiksmingos investicijos ir inovacijos ir kuo didesnė nauda galutiniams paslaugų gavėjams.

<…>

4. Kalbant apie prieigą ir sujungimą, valstybės narės užtikrina, kad [NRI] pateisinamais atvejais, siekdama užtikrinti [Pagrindų direktyvos] 8 straipsnio politikos tikslus, būtų įgaliota įsikišti savo iniciatyva arba, nesant susitarimo tarp įmonių, vienos iš dalyvaujančių šalių prašymu laikydamasi šios direktyvos nuostatų ir [Pagrindų direktyvos] 6, 7, 20 ir 21 straipsniuose nustatytos tvarkos.“

10 Universaliųjų paslaugų direktyvos 2 straipsnio f punkte yra pateiktas toks apibrėžimas:

„negeografinis numeris“ – nacionalinio telefono ryšio numeracijos plano numeris, kuris nėra geografinis numeris. Tai, *inter alia*, gali būti judriojo telefono ryšio, nemokami ir padidinto tarifo telefono ryšio numeriai.“

11 Šios direktyvos 28 straipsnyje „Negeografiniai numeriai“ numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai paslaugų gavėjai iš kitų valstybių narių galėtų pasiekti negeografinius numerius savo teritorijoje, kur tai techniškai ir ekonomiškai įmanoma, išskyrus atvejus, kai asmuo, kuriam skambinama, dėl komercinių priežasčių yra apribojęs prieigą skambinantiesiems, esantiems tam tikrose geografinėse teritorijose.“

Lenkijos teisė

12 Pagal pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos 2004 m. liepos 16 d. Telekomunikacijų įstatymo (*Ustawa – Prawo telekomunikacyjne*, *Dz. U.*, Nr. 171, *poz.* 1800, toliau – 2004 m. liepos 16 d. įstatymas) redakcijos 15 straipsnį:

„Prieš priimdamas sprendimą:

<...>

2) bylose dėl reguliavimo įpareigojimų telekomunikacijų įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje ar jos neturinčiai, nustatymo, panaikinimo, pratęsimo ar pakeitimo;

3) bylose dėl sprendimų, susijusių su telekomunikacijų prieiga, apie kuriuos kalbama 28–30 straipsniuose;

4) bei kitose įstatyme nurodytose bylose

UKE pirmininkas vykdo konsultacijų procedūrą, per kurią suinteresuotieji subjektai gali raštu per nustatytą terminą pareikšti savo nuomonę dėl sprendimo projekto.“

13 2004 m. liepos 16 d. įstatymo 18 straipsnio tekstas yra toks:

„Jeigu 15 straipsnyje minimi sprendimai gali turėti įtakos valstybių narių prekybos santykiams, UKE pirmininkas lygiagrečiai su konsultacijų procedūra pradeda konsolidavimo procedūrą, nusiųsdamas Komisijai <...> ir kitų valstybių [NRI] motyvuotus sprendimų projektus.“

14 Šio įstatymo 27 straipsnyje numatyta:

„1. UKE pirmininkas savo iniciatyva arba rašytiniu kiekvienos iš derybose dėl telekomunikacijų prieigos sutarties sudarymo dalyvaujančių šalių prašymu gali nustatyti tai sutarčiai sudaryti skirtų derybų užbaigimo terminą, kuris negali būti ilgesnis nei 90 dienų nuo prašymo dėl tokios sutarties sudarymo pateikimo.

2. Jei derybos nepradedamos, prieigą privalantis suteikti subjektas jos nesuteikia arba per 1 dalyje numatytą terminą sutartis nesudaroma, kiekviena iš šalių gali UKE pirmininko prašyti priimti sprendimą, kuriame būtų išspręsti ginčijami klausimai arba apibrėžtos bendradarbiavimo sąlygos.

<…>“

15 To paties įstatymo 28 straipsnyje nustatyta:

„1. UKE pirmininkas priima sprendimą dėl prieigos suteikimo per 90 dienų nuo <...> 27 straipsnio 2 dalyje nurodyto prašymo pateikimo <...>

<…>

4. Sprendimas dėl prieigos suteikimo pakeičia prieigos sutarties dalį, kuriai taikomas šis sprendimas.

<…>

6. Sprendimą dėl prieigos suteikimo gali pakeisti UKE pirmininkas kiekvienos iš susijusių šalių prašymu arba savo iniciatyva, jei tai būtina galutinių naudotojų interesų, veiksmingos konkurencijos arba paslaugų sąveikos apsaugai užtikrinti.

7. Finansiniai reikalavimai, susiję su sprendime dėl prieigos numatytų pareigų nevykdymu arba netinkamu vykdymu, sprendžiami teisme.

<…>“

16 2004 m. liepos 16 d. įstatymo 79 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Viešųjų telefono ryšio tinklų operatorius tais atvejais, kai tai yra įmanoma techniniu ir ekonominiu atžvilgiais, užtikrina galutiniams jo tinklo paslaugų naudotojams bei galutiniams kitų valstybių narių naudotojams galimybę pasiekti negeografinius numerius Lenkijos teritorijoje, išskyrus tuos atvejus, kai abonentas, kuriam skambinama, apribojo skambučius iš galutinių paslaugų naudotojų, esančių tam tikrose geografinėse teritorijose.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

17 *Telefonia Dialog* ir *T-Mobile Polska* yra įmonės, turinčios visuomenei atvirus elektroninių ryšių tinklus ir teikiančios elektroninių ryšių paslaugas Lenkijoje. 2000 m. balandžio 4 d. šios įmonės sudarė sutartį, numatančią bendradarbiavimo ir atsiskaitymų už *T-Mobile Polska* tinklo naudotojų prieigą prie „išmaniojo tinklo“ paslaugų, teikiamų per *Telefonia Dialog* tinklą, principus (toliau – bendradarbiavimo sutartis).

18 2006 m. *Telefonia Dialog* paprašė *T-Mobile Polska* pradėti derybas dėl bendradarbiavimo sutarties priedo parengimo. Nepavykus susitarti, *Telefonia Dialog* paprašė UKE pirmininko nustatyti naujų derybų užbaigimo terminą. UKE pirmininkas nustatė, kad šis terminas yra 2006 m. spalio 20 d.

19 Kadangi derybos nebuvo baigtos per UKE pirmininko nustatytą terminą, 2006 m. lapkričio 9 d. raštu *Telefonia Dialog* paprašė jo priimti sprendimą ir išspręsti jos ginčą su *T-Mobile Polska* dėl galimo bendradarbiavimo sutarties pakeitimo.

20 2008 m. gruodžio 19 d. sprendimu, priimtu 2004 m. liepos 16 d. įstatymo 28 ir 79 straipsnių, kurie įgyvendino atitinkamai Prieigos direktyvos 5 straipsnį ir Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnį, pagrindu, UKE pirmininkas išsprendė ginčą ir įpareigojo *Telefonia Dialog* teikti *T-Mobile Polska* tinklo naudotojams skambučio užbaigimo jos tinkle paslaugas, o *T-Mobile Polska* įpareigojo užtikrinti šiems naudotojams prieigą prie *Telefonia Dialog* tinkle teikiamų informacinių paslaugų. Šiame sprendime UKE pirmininkas taip pat nustatė atlygio, mokamo už šių paslaugų teikimą, dydį.

21 *T-Mobile Polska* pareiškė ieškinį del UKE pirmininko sprendimo *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas, Lenkija). 2011 m. kovo 21 d. sprendimu *Sąd Okręgowy w Warszawie* panaikino šį sprendimą, motyvuodamas tuo, kad UKE pirmininkas nesilaikė 2004 m. liepos 16 d. įstatymo 18 straipsnyje numatytos konsolidavimo procedūros.

22 UKE pirmininkas ir *Telefonia Dialog* dėl *Sąd Okręgowy w Warszawie* sprendimo padavė apeliacinį skundą *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (Varšuvos apeliacinis teismas), šis 2012 m. vasario 1 d. sprendimu atmetė jų apeliacinius skundus. Tada UKE pirmininkas ir *Telefonia Dialog* dėl šio sprendimo padavė atskirus kasacinius skundus *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas).

23 *Sąd Najwyższy* nurodo, kad ginčas pagrindinėje byloje kyla dėl to, ar prieš priimdamas sprendimą, pakeičiantį bendradarbiavimo sutartį, UKE pirmininkas turėjo taikyti Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą.

24 Šiam teismui kyla klausimas, pirma, ar Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad NRI pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnį, atsižvelgiant į Prieigos direktyvos 5 straipsnį, priimta priemonė visada turi būti laikoma darančia poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, kaip tai suprantama pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalį.

25 *Sąd Najwyższy* pažymi, kad gali atrodyti, jog pagrindinėje byloje 2008 m. gruodžio 19 d. UKE pirmininko sprendimas neturi tokio poveikio, nes jis nesusijęs su tarptautinėmis telekomunikacijų paslaugomis, juo nenustatomi skirtingi sujungimo su negeografiniais numeriais tarifai ir nekeičiamos apskaičiavimo taisyklės pagal tai, ar paslaugas naudoja galutinis naudotojas Lenkijoje, ar kitos valstybės narės naudotojas, nenustatoma kaina, kurią kitų valstybių narių galutiniai naudotojai, besinaudojantys tarptinkliniu ryšiu *T-Mobile Polska* tinkle, jai moka, kad galėtų pasinaudoti *Telefonia Dialog* tinklo naudotojams teikiamomis paslaugomis, jame taip pat nėra nustatyti tarifai, kuriuos taiko *T-Mobile Polska* ir kitų valstybių narių naudotojų operatoriai už prisijungimą prie *T-Mobile Polska* tinklo, ir galiausiai jis susijęs su paslaugomis, iš principo teikiamomis lenkų kalba. Vis dėlto šis teismas iš esmės pažymi, kad Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnyje nustatyta valstybių narių pareiga užtikrinti, kad galutiniai kitų valstybių narių paslaugų gavėjai iš kitų valstybių narių galėtų pasiekti negeografinius numerius savo teritorijoje, ir abejoja dėl atsakymo į šio sprendimo 23 punkte nurodytą klausimą.

26 Antra, *Sąd Najwyższy* kyla klausimas, ar Pagrindų direktyvos 6 straipsnis, 7 straipsnio 3 dalis ir 20 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad NRI visada turi taikyti šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą, kai siekdama išspręsti ginčą priima priemonę, darančią poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

27 Trečia, *Sąd Najwyższy* kyla klausimas, ar tuo atveju, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad Pagrindų direktyvos 6 straipsnis, 7 straipsnio 3 dalis ir 20 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiama taikyti nacionalinės teisės nuostatą, pagal kurią turi būti laikomasi tokios procedūros, kokia numatyta 2004 m. liepos 16 d. įstatymo 18 straipsnyje, nacionalinis teismas turėtų atsisakyti taikyti tokią nuostatą.

28 *Sąd Najwyższy* pažymi, kad teigiamai atsakius į šį klausimą būtų neįmanoma pagrindinėje byloje 2004 m. liepos 16 d. įstatymo 18 straipsnį aiškinti taip, kad jis atitiktų Sąjungos teisę. Galiausiai šis teismas mano, kad Pagrindų direktyvos 6 straipsnis, 7 straipsnio 3 dalis ir 20 straipsnis neveikia tiesiogiai horizontaliai.

29 Tokiomis aplinkybėmis *Sąd Najwyższy* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalį, siejamą su Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad kiekviena priemonė, kurios imasi NRI, kad įvykdytų Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnyje numatytą pareigą, daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, jei ta priemonė leidžia užtikrinti, kad galutiniai naudotojai iš kitų valstybių narių galėtų pasiekti negeografinius numerius tos valstybės narės teritorijoje?

2. Ar kartu taikomas Pagrindų direktyvos 6 straipsnio, 7 straipsnio 3 dalies ir 20 straipsnio nuostatas reikia aiškinti taip, kad NRI, spręsdama elektroninių ryšių tinklus arba paslaugas teikiančių įmonių ginčą, susijusį su vienos iš tų įmonių pareigos, numatytos Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnyje, atlikimu, negali vykdyti konsolidavimo procedūros net tada, kai priemonė daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, o pagal nacionalinę teisę ta NRI konsolidavimo procedūrą privalo vykdyti visada, kai priemonė gali daryti poveikį tarpusavio prekybai?

3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą būtų teigiamas, ar kartu taikomas Pagrindų direktyvos 6 straipsnio, 7 straipsnio 3 dalies ir 20 straipsnio nuostatas, atsižvelgiant į SESV 288 straipsnį ir ESS 4 straipsnio 3 dalį, reikia aiškinti taip, kad nacionalinis teismas privalo netaikyti nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias NRI įpareigojama vykdyti konsolidavimo procedūrą visada, kai jos taikoma priemonė gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo klausimo

30 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad antruoju klausimu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, nacionalinis teismas iš esmės siekia sužinoti, ar pagrindinėje byloje susiklosčiusiomis aplinkybėmis NRI privalo taikyti Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą.

31 Pirmiausia reikia pažymėti, kad atsakymas į šį klausimą negali būti grindžiamas Pagrindų direktyvos 6 straipsniu. Šiame straipsnyje nustatomos kitokios procedūros, nei numatyta šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje, taikymo sąlygos ir tvarka: ši procedūra suinteresuotosioms šalims suteikia galimybę per protingą terminą pateikti savo pastabas dėl priemonių projekto, kai NRI ketina taikyti priemones, darančias didelį poveikį atitinkamai rinkai.

32 Todėl manytina, kad antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalis ir 20 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad NRI privalo taikyti pirmojoje iš tų nuostatų numatytą procedūrą, kai spręsdama įmonių, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas vienoje valstybėje narėje, ginčą ji ketina nustatyti pareigas, kuriomis pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnį siekiama užtikrinti prieigą prie negeografinių numerių, ir šios pareigos gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

33 Nei Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje, nei jos 20 straipsnyje nėra aiškiai nurodyta, kad NRI privalo įgyvendinti pirmojoje iš šių nuostatų numatytą procedūrą, kai taikant antrojoje iš šių nuostatų numatytą įmonių ginčų sprendimo procedūrą ji ketina priimti ginčą išspręsti turintį privalomą sprendimą.

34 Tačiau, pirma, iš Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalies matyti, kad pareiga taikyti šiame straipsnyje numatytą procedūrą priklauso ne nuo procedūros, per kurią NRI ketina taikyti šią priemonę, pobūdžio, bet nuo šios priemonės tikslo ir poveikio, kurį ji gali daryti valstybių narių tarpusavio prekybai.

35 Pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalį valstybės narės NRI privalo pateikti Komisijai ir kitų valstybių narių NRI ketinamos priimti priemonės projektą, viena vertus, kai ši priemonė patenka į Pagrindų direktyvos 15 ir 16 straipsnių, Prieigos direktyvos 5 ar 8 straipsnių arba Universaliųjų paslaugų direktyvos 16 straipsnio taikymo sritį, kita vertus, kai ši priemonė gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

36 Antra, kaip teigiama Pagrindų direktyvos 32 konstatuojamojoje dalyje, NRI dalyvavimas sprendžiant ginčą, kilusį tarp įmonių, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas kurioje nors valstybėje narėje, yra pagrįstas siekiu užtikrinti, kad būtų laikomasi įsipareigojimų, kylančių pagal Pagrindų direktyvą ir pagal specialias direktyvas.

37 Kalbant konkrečiai apie pareigas, kylančias iš Prieigos direktyvos, pažymėtina, kad šios direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje NRI pavedama užduotis užtikrinti tinkamą prieigą ir sujungimą bei paslaugų sąveiką.

38 Prieigos direktyvos 5 straipsnio 4 dalyje pažymima, kad kai, nesant sutarimo tarp įmonių, NRI veikia vienos iš dalyvaujančių šalių prašymu, ji turi laikytis šios direktyvos nuostatų ir procedūrų, numatytų, be kita ko, Pagrindų direktyvos 7 ir 20 straipsniuose.

39 Beje, priemonės, kurias apima Prieigos direktyvos 5 straipsnis, yra aiškiai nurodytos Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalies a punkte.

40 Iš viso to matyti, kad priemonėms, kurias prieigos ir sujungimo srityje NRI ketina taikyti remdamosi bendrai Pagrindų direktyvos 20 straipsnio ir Prieigos direktyvos 5 straipsnio nuostatomis tarp įmonių, teikiančių valstybėje narėje elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas, kilus ginčui, turi būti taikoma Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje numatyta procedūra, jeigu jos gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

41 Tokia priemonė, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, priimta vykstant ginčui tarp šalių, kuria siekiama pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnį užtikrinti prieigą prie negeografinių numerių, yra viena iš pareigų, kurią NRI gali nustatyti pagal Prieigos direktyvos 5 straipsnį, kad užtikrintų tinkamą prieigą ir sujungimą bei paslaugų sąveiką. Beje, šiuo atveju, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindinėje byloje nagrinėjamas sprendimas buvo priimtas taikant 2004 m. liepos 16 d. įstatymo 28 straipsnį, kuriuo į nacionalinę teisę perkeltas Prieigos direktyvos 5 straipsnis, ir šio įstatymo 79 straipsnį, kuriuo perkeltas Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnis.

42 Vadinasi, projektui, kuris yra susijęs su tokia priemone, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, turi būti taikoma Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje numatyta procedūra, jei tokia priemonė gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

43 Be to, toks aiškinimas atitinka tikslą, kurio siekiama Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje numatyta procedūra ir kuris, kaip matyti iš šios direktyvos 15 konstatuojamosios dalies, yra užtikrinti, kad nacionaliniu mastu priimti sprendimai nedarytų neigiamo poveikio bendrajai rinkai ar kitiems ESV sutarties tikslams.

44 Tokį aiškinimą, be kita ko, patvirtina ir bendrai aiškinamos Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 1 dalis, 8 straipsnio 3 dalies d punktas, 20 straipsnio 3 dalis ir Prieigos direktyvos 5 straipsnio 1 ir 4 dalys.

45 Reikia priminti, kad Pagrindų direktyvos 20 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad spręsdama ginčą NRI priima sprendimus, kuriais siekiama šios direktyvos 8 straipsnyje išdėstytų tikslų, kad šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad atlikdamos savo užduotis pagal šią direktyvą ir specialias direktyvas NRI kuo labiau atsižvelgia į 8 straipsnyje nustatytus tikslus, įskaitant tuos, kurie susiję su vidaus rinkos veikimu, ir kad iš Prieigos direktyvos 5 straipsnio 1 ir 4 dalių matyti, jog, kiek tai susiję su prieiga ir sujungimu, NRI veiksmais siekiama tų pačių tikslų ir to, kad būtų užtikrintas jų laikymasis. Pagal Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 3 dalies d punktą NRI prisideda prie vidaus rinkos plėtros, be kita ko, skaidriai bendradarbiaudamos tarpusavyje ir su Komisija, kad būtų sukurta nuosekli reguliavimo politika ir nuosekliai taikoma ši direktyva ir specialios direktyvos.

46 Atsižvelgiant į visus šiuos svarstymus, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalis ir 20 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad NRI privalo taikyti pirmojoje iš tų nuostatų numatytą procedūrą, kai spręsdama įmonių, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas vienoje valstybėje narėje, ginčą ji ketina nustatyti pareigas, kuriomis pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnį siekiama užtikrinti prieigą prie negeografinių numerių, ir šios pareigos gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

Dėl pirmojo klausimo

47 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad visas NRI siekiant pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnį užtikrinti galutinių naudotojų prieigą prie negeografinių numerių priimtas priemones reikia laikyti darančiomis poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

48 UKE pirmininkas teigia, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas sprendimas nedaro reikšmingo poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai. Savo ruožtu Lenkijos vyriausybė mano, kad šis sprendimas „nebūtinai“ daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai. Tačiau *Telefonia Dialog*, *T-Mobile Polska* ir Komisija teigia, kad toks sprendimas gali daryti tokį poveikį.

49 Nei Pagrindų direktyvoje, nei specialiose direktyvose nėra Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalies b punkte minimos sąvokos „poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai“ apibrėžimo. Vis dėlto šios direktyvos 38 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad priemonės, galinčios daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, – tai priemonės, kurios turi tokios tiesioginės ar netiesioginės, faktinės ar potencialios įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai ir gali sukurti kliūtį bendrajai rinkai.

50 Kaip savo išvados 61–64 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalies b punkte minimos sąvokos „poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai“ apibrėžimas yra analogiškas SESV 101 ir 102 straipsniuose nurodomos sąvokos „paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą“ apibrėžimui ir turi turėti tokią pačią apimtį siekiant taikyti šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalį.

51 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, susijusią su šiais straipsniais, kad darytų poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, sprendimas, susitarimas ar veiksmai, atsižvelgiant į objektyvių faktinių ir teisinių aplinkybių visumą, turi leisti pakankamai tiksliai numatyti, kad jie gali tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai daryti poveikį prekybos tarp valstybių narių srautams, esant rizikai, kad jie gali kliudyti kurti vieningą valstybių narių rinką (Sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado*, C-238/05, EU:C:2006:734, 34 punktas ir jame nurodyta teismo praktika; Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija*, C-125/07 P, C-133/07 P ir C-137/07 P, EU:C:2009:576, 36 punktas ir Sprendimo *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas*, C-1/12, EU:C:2013:127, 65 punktas).

52 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nusprendė, jog, be to, dar reikia, kad šis poveikis nebūtų nereikšmingas (šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimo *Béguelin Import*, 22/71, EU:C:1971:113, 16 punktą; Sprendimo *Manfredi ir kt.*, C-295/04–C-298/04, EU:C:2006:461, 42 punktą ir Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. / Komisija*, EU:C:2009:576, 36 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

53 Teisingumo Teismas pažymėjo, kad poveikį, kurį valstybių narių tarpusavio prekybos srautams gali daryti sprendimas, susitarimas ar veiksmai, paprastai sukelia keli veiksniai, kurie, vertinami atskirai, nebūtinai yra lemiami (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Manfredi ir kt.*, EU:C:2006:461, 43 punktą), ir kad norint nustatyti, ar kartelis daro didelį poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, jį reikia nagrinėti atsižvelgiant į ekonominį ir teisinį kontekstą (Sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado*, EU:C:2006:734, 35 punktas) ir į visas reikšmingas konkretaus atvejo aplinkybes (Sprendimo *Ziegler / Komisija*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 95 punktas). Šis poveikis vertinamas, be kita ko, atsižvelgiant į nagrinėjamo susitarimo ar veiksmų pobūdį, atitinkamų prekių ir paslaugų pobūdį ir šalių padėtį bei svarbą rinkoje (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Javico*, C-306/96, EU:C:1998:173, 17 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad tarpvalstybinis atitinkamų paslaugų pobūdis yra svarbus veiksnys vertinant, ar daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai (Sprendimo *Ziegler / Komisija*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 94 punktas).

54 Elektroninių ryšių srityje Pagrindų direktyvos 38 konstatuojamojoje dalyje pažymima, kad priemonės, galinčios daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, apima priemones, turinčias didelį poveikį operatoriams ar paslaugų gavėjams kitose valstybėse narėse, t. y. be kita ko, priemones, turinčias įtakos vartojimo kainoms kitose valstybėse narėse, priemones, turinčias įtakos kitoje valstybėje narėje

įsisteigusios įmonės galimybei teikti elektroninių ryšių paslaugą, ypač priemones, turinčias įtakos galimybei siūlyti paslaugas transnacionaliniu mastu, ir galiausiai priemones, kurios daro poveikį rinkos struktūrai ar jos prieigai ir sukelia padarinius įmonėms, esančioms kitose valstybėse narėse.

55 Dėl priemonės, kuria siekiama užtikrinti, kad pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnį galutiniai paslaugų gavėjai iš kitų valstybių narių galėtų pasiekti negeografinius numerius, reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į patį šio straipsnio tekstą, iš principo matyti, kad tokia priemonė iš esmės turi tarpvalstybinį poveikį Europos Sąjungos viduje.

56 Be to, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą teksto, pagrindinėje byloje nagrinėjamas sprendimas, pirma, leidžia, be kita ko, Lenkijoje esančiam ir Lenkijos operatoriaus tarptinkliniu ryšiu besinaudojančiam kitos valstybės galutiniam naudotojui pasiekti negeografinius numerius ir, antra, jame nustatomi nagrinėjamų paslaugų tarifai ir jų peržiūros tvarka.

57 Darytina išvada, kad toks sprendimas – tiek, kiek jis dėl tarptinklinio ryšio pasižymi transnacionaliniu pobūdžiu ir gali turėti įtakos kitų valstybių narių galutinių naudotojų mokamai kainai – gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, kaip tai suprantama pagal Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalį.

58 Kalbant apie faktinių aplinkybių vertinimą, pažymėtina, kad vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė gali kitaip nei nereikšmingai paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą, tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai darydama įtaką prekybos tarp valstybių narių srautams. Tam jis turi atsižvelgti, be kita ko, į šios priemonės ir nagrinėjamų paslaugų pobūdį ir atitinkamų įmonių padėtį bei svarbą rinkoje.

59 Atsižvelgiant į visus šiuos svarstymus, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Pagrindų direktyvos 7 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad NRI siekiant pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 28 straipsnį užtikrinti galutinių naudotojų prieigą prie negeografinių numerių priimta priemonė daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, jeigu ji gali tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai daryti nemažą įtaką tokiai prekybai, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl trečiojo klausimo

60 Atsižvelgiant į pirmojo ir antrojo klausimo atsakymus, nereikia atsakyti į trečiąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

61 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) 7 straipsnio 3 dalis ir 20 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad nacionalinė reguliavimo institucija privalo taikyti pirmojoje iš tų nuostatų numatytą procedūrą, kai spręsdama įmonių, teikiančių elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas vienoje valstybėje narėje, ginčą ji ketina nustatyti pareigas, kuriomis pagal 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su**

elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva), 28 straipsnį siekiama užtikrinti prieigą prie negeografinių numerių, ir šios pareigos gali daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

2. **Direktyvos 2002/21 7 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad nacionalinės reguliavimo institucijos siekiant pagal Direktyvos 2002/22 28 straipsnį užtikrinti galutinių naudotojų prieigą prie negeografinių numerių priimta priemonė daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, jeigu ji gali tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai daryti nemažą įtaką tokiai prekybai, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.**

Parašai.